

Министерство на земеделието, храните и горите

Закон за изменение и допълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност

Д-р Петя Петкова, д.в.м.
Директор на дирекция „Политики по агрохранителната верига“
Министерство на земеделието, храните и горите

КАКВО НАЛОЖИ ПРОМЕНИТЕ В ЗАКОНА ЗА ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКАТА ДЕЙНОСТ?

УСТАНОВЕНИ НЕПЪЛНОТИ В НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ПО ВРЕМЕ НА ЕПИЗООТИИТЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Укриване на животни, които представляват риск за разпространение на заразни заболявания. Установяване на **неидентифицирани животни в нерегистрирани обекти** или с **неизпълнени мерки** по програмата за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните и зоонози .	❖ **Въвеждане на задължение на собствениците и ползвателите на животновъдни обекти да осигуряват достъп до обекта** (*ЗВД в чл.8, нова ал. 3*) „(3) На лицата по ал. 1 се осигурява достъп, съдействие, сътрудничество и информация съгласно чл. 15, параграфи 1-3 от Регламент (ЕС) 2017/625." **Санкция** „Чл. 471. (1) Който възпрепятства ветеринарномедицински контролен орган при осъществяване на правомощията му или не осигури достъп в нарушение на чл. 15, параграф 1 на Регламент (ЕС) 2017/625, се наказва с глоба от 1000 до 2000 лв., а при повторно нарушение – от 1500 до 3000 лв. (2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 3000 до 7000 лв., а при повторно нарушение – от 7000 до 15 000 лв." ❖ **Задължение за регистрираните ветеринарни лекари да уведомяват в тридневен срок официалният ветеринарен лекар при установяване на животни, които се отглеждат в нерегистриран обект** *(ЗВД, чл. 137б, ал. 5).* "(5) Регистрираните ветеринарни лекари уведомяват в тридневен срок официалния ветеринарен лекар, отговарящ за съответната община, при установяване на животни, които представляват епизоотичен риск в животновъдни обекти – лични стопанства, включително и когато обектите не са регистрирани по реда на закона." **Санкция** „419а. Ветеринарен лекар, който не изпълни задължение по чл. 137б, ал. 5, се наказва с глоба от 400 до 2000 лв., а при повторно нарушение – от 2000 до 4000 лв."

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	**Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност**
Недостатъчен човешки ресурс в системата на БАБХ.	❖ **Отпада изискването за задължителен стаж от 3 години за официални ветеринарни лекари** *(ЗВД чл. 9, ал.2).* „(2) За официален ветеринарен лекар в едно от направленията на дейност по ал. 1 може да бъде определен лекар, който отговаря на изискванията по чл.5, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2017/625.“

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Насочване на ветеринарните лекари от системата на БАБХ към дейности свързани с епизоотични прочувания с цел определяне на рисковете от разпространение на болестите. **Ще се осигури ефективност и бързина при ликвидиране на заболяванията, което ще намали риска от разпространението им.**	❖ **Извършване на дейностите по обезвреждане и загробване на животните и дезинфекция на обектите от фирми с обучени лица** *(ЗВД чл. 117, нови ал. 5 и 6 и чл. 143, ал.1)* „**чл.117, ал.5** Изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него лице може да възложи със заповед прилагането на мерките по ал. 1, т. 8, 9 и 12 на физически или юридически лица, които притежават удостоверение за придобита квалификация за извършване на съответната дейност, издадено от висши училища или от център за професионално обучение, получил лицензия по чл. 42, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение по програма, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ. Възлагането се извършва по реда на Закона за обществените поръчки. (6) Условията и редът за прилагане на мерките по ал. 1, т. 12 се определят с наредба на министъра на земеделието, храните и горите.“ **„чл.143, ал.1** Унищожаването на животни и/или на обекти по чл. 141 се извършва от ОДБХ или от физически или юридически лица по чл. 117, ал. 5. Дейностите се изпълняват под контрола на комисия, определена със заповед на директора на съответната ОДБХ.”

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Липса на регламентирани правила за населване на животни в обекти, които са били засегнати от заболяване или обекти, които попадат в зоните за ограничение наложени със заповед на компетентния орган или Решение на ЕК	❖ **Въвеждане на задължение на собствениците на обекти да населват животни само след писмено разрешение от директора на съответната ОДБХ и след извършена предварителна оценка на риска.** *(ЗВД нова т.27 , нови ал. 1, 5,6,7,8 и 9 на чл. 132).* "27.населват животни в животновъдни обекти само след писмено разрешение на директора на съответната ОДБХ; „(5) За издаване на разрешение за населване на животни по ал. 1, т. 27, собственикът или ползвателят на животновъдния обект подава до директора на ОДБХ по местонахождение на обекта заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ. (6) Разрешението за населване се издава при условията и по реда на процедура, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ, съгласувана от директора на ЦОРХВ, след извършена проверка на място от официалния ветеринарен лекар и въз основа на предварителна оценка на риска, изготвена от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ). (7) Оценката на риска по ал. 6 се изготвя за съответната административна област, в която се намира животновъдният обект. В нея се включва и индивидуална оценка за индустриалните и/или фамилни ферми: 1. в които са изпълнени мерките за ограничаване и ликвидиране на констатирани болести по чл. 47, ал. 1; 2. попадащи в зоните за ограничение, определени съгласно заповед на изпълнителния директор на БАБХ и/или с акт на Европейската комисия. (8) Директорът на ОДБХ в срок до 30 работни дни от датата на подаване на заявлението по ал. 5 издава разрешение за населване или постановява мотивиран отказ. Отказът се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. (9) Определянето на животновъден обект като индустриална или фамилна ферма се извършва по критерии, определени в съответната наредба по чл. 137, ал. 10."
Слаби или липсващи мерки от страна на собствениците при констатиране на заразна болест в обектите	❖ **Въвеждане на задължение на собствениците да изготвят план за прилагане на спешни мерки (контингенс план)** *(ЗВД нова т.28 в ал. 1 на чл.132).* "28. изготвят план за прилагане на спешни мерки при констатиране на заразна болест в животновъдните обекти с изключение на животновъдните обекти - лични стопанства."

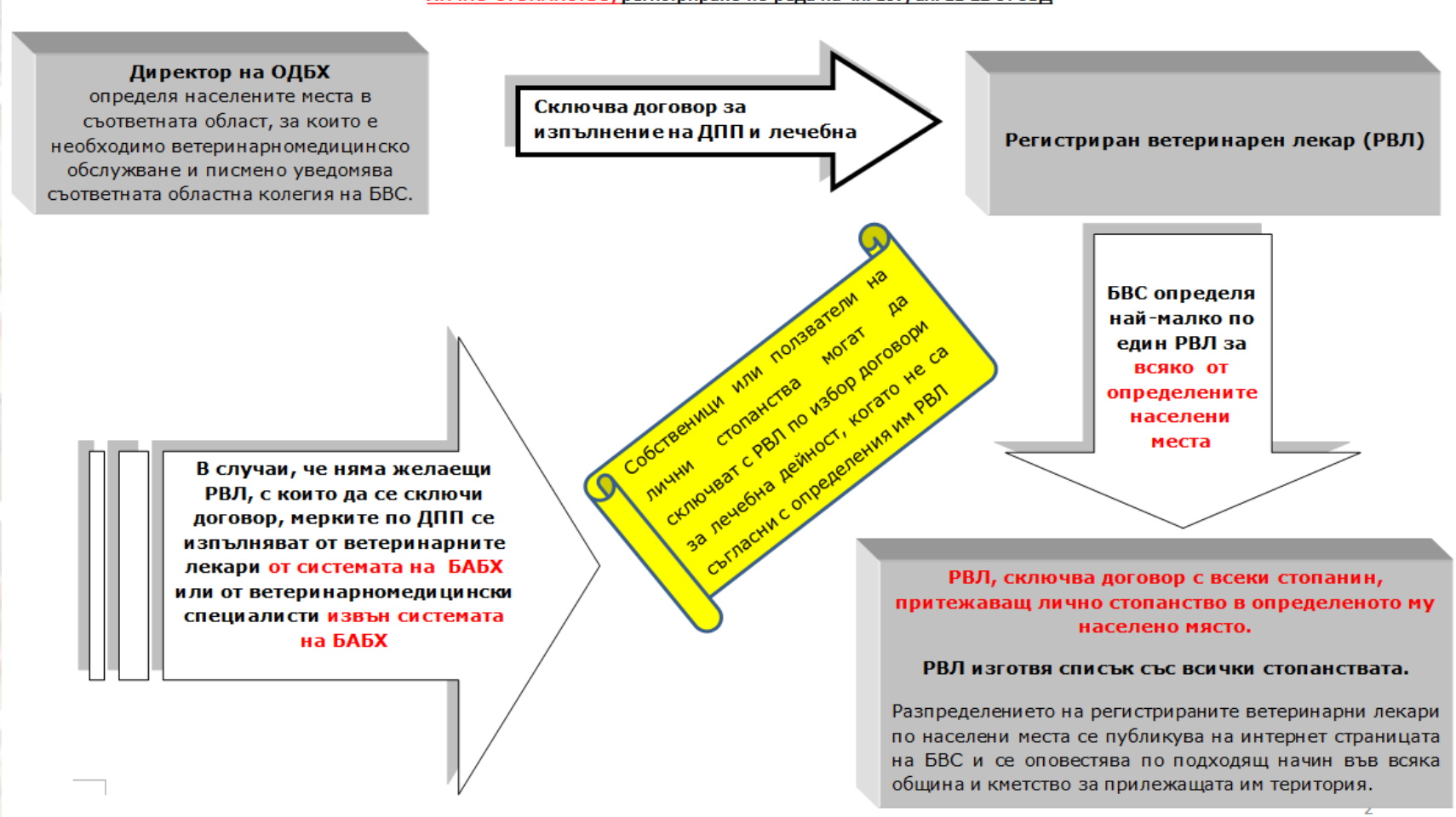
Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
• **Забавяне** на дейностите при обезвреждане на животните, поради трудности при определяне местата за загробване;	❖ **Въвеждане на задължение на местната власт за предварително определяне на терените за загробване** (ЗВД нова ал. 3 на чл. 133). „5. организират определянето на терен за загробване на труповете на животни и предприемат действия за събиране и унищожаване на странични животински продукти извън обектите по чл. 259, ал. 1 и 2 и инсталациите по чл. 259а, в случаите, определени в чл. 19, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1069/2009;”

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
• **Слабости** при комуникацията, координацията и организацията на действията на отделните компетентни органи на местно ниво (ветеринарни лекари и общини). Необходими са координирани, повсеместни и системни действия от всички заинтересовани страни на местно ниво с цел подобряване на епизоотичната обстановка и намаляване на щетите, които нанасят болестите по животните и зоонозите.	❖ **Ясно регламентиране на задълженията на местната власт при възникване на епизоотии на територията на съответното населено място** *(ЗВД нова ал. 3 на чл. 133).* „(3) При възникване на епизоотично огнище, освен задълженията по ал. 2, кметовете и кметските наместници оказват съдействие и подпомагат дейността на ветеринарните лекари по прилагане на мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта, като: 1. актуализират списъка по ал. 2, т. 11; 2. организират дейностите по загробване на труповете на животните по реда на наредбата по чл. 259, ал. 3; 3.осигуряват транспорт и организират извозването на труповете на животните до терена за загробване; 4. под контрола на официален ветеринарен лекар организират изграждането и поддържането на дезинфекционни площадки на входовете/изходите на населените места, на чиято територия е констатирано епизоотичното огнище; 5. осигуряват помощен персонал и технически средства, необходими за изпълнение на мерките за ограничаване и ликвидиране на болестта по животните на съответната територия; 6. съвместно с органите на МВР ограничават достъпа на външни лица до населените места, на чиято територия е констатирано епизоотичното огнище; 7. забраняват провеждането на масови мероприятия в населените места, на чиято територия е констатирано епизоотичното огнище; 8. участват в комисиите по чл. 137, ал. 14.“

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Установен голям брой **нерегистрирани стопанства отглеждащи животни за лични нужди**. Въвежда се облекчена и безплатна процедура. По този начин се намалява административната тежест за гражданите, което е основен приоритет на държавата. Отпада изискването стопаните да подават лично заявление за регистрация в Областната дирекция по безопасност на храните (ОДБХ). С цел улеснение то ще се подава при кмета или кметския наместник, който от своя страна ще има 10-дневен срок да го предостави в ОДБХ.	❖ **Въвеждане на облекчен режим за регистрация на обектите отглеждащи животни за лична консумация** (*ЗВД нова ал. 11-22 на чл. 137)* „(11) Животновъдните обекти - лични стопанства за отглеждане на селскостопански животни подлежат на регистрация в ОДБХ, на чиято територия се намира обектът. (12) За регистрация по ал. 11 собственикът или ползвателят на обекта подава до директора на ОДБХ заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ. (13) Заявлението за регистрация се подава чрез кмета или кметския наместник, като за всяко заявление се издава входящ номер. На всеки 10 дни кметът или кметският наместник предоставя на съответната ОДБХ за регистрация всички постъпили за периода заявления. (14) В 7-дневен срок от получаване на заявленията по ал. 13 директорът на ОДБХ със заповед определя комисия за извършване на проверка на личните стопанства за спазване на изискванията на съответната наредба по ал. 10. В състава на комисията се включват официален ветеринарен лекар или оправомощено от директора на ОДБХ лице с ветеринарномедицинско образование, кметът или кметският наместник или оправомощено от него лице. (15) В срок до 7 работни дни от приключване на проверката комисията по ал. 14 представя на директора на ОДБХ становище с предложение за регистрация или за отказ. Когато при проверката се установи, че личното стопанство не отговаря на ветеринарномедицинските изисквания, комисията дава писмено предписание на заявителя и определя срок за отстраняване на пропуските. (16) При отстраняване на пропуските преди изтичане на посочения в предписанието срок, заявителят писмено информира ОДБХ чрез кмета или кметския наместник. В срок до 7 работни дни комисията по ал. 14 извършва повторна проверка на обекта. За резултатите от проверката се съставя протокол, който се представя на директора на ОДБХ. (17) В срок до три работни дни от представяне на становището по ал. 15 или на протокола по ал. 16 директорът на ОДБХ вписва животновъдния обект в регистъра по ал. 6 и издава удостоверение за регистрация или мотивирано отказва регистрацията, когато обектът не отговаря на изискванията, определени в съответната наредба по ал. 10. (18) Областната дирекция по безопасност на храните уведомява регистрирания ветеринарен лекар, който е сключил договор по чл. 137б, ал. 2 за всеки новорегистриран обект. (19) Отказът по ал. 17 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. (20) За регистрация на животновъден обект - лично стопанство и за въвеждане на данните от идентификацията на животните в него в Интегрираната информационна система на БАБХ не се събира такса.

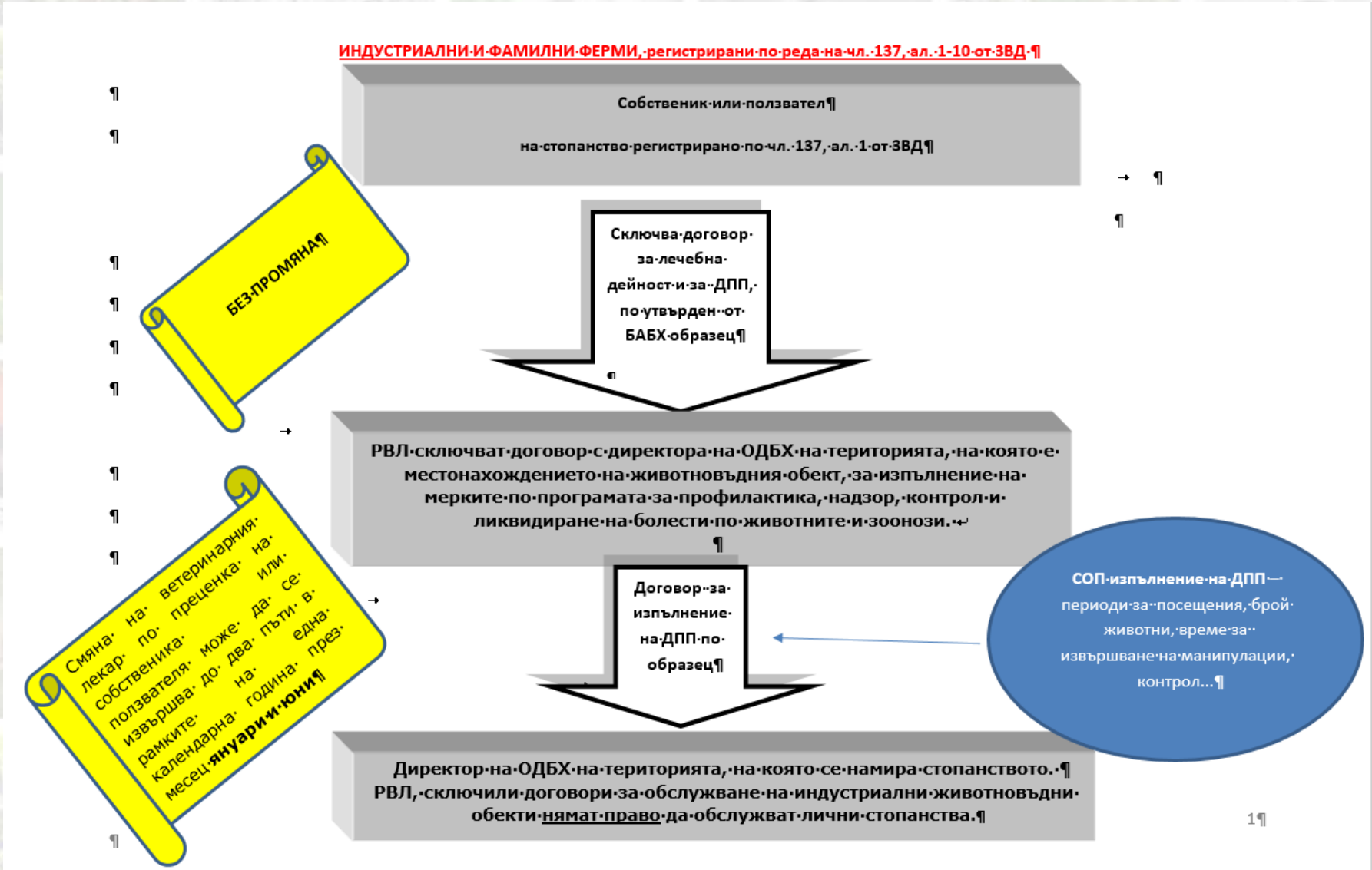
Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Липса на регламентиран минимален брой посещения на животновъдните обекти от страна на РВЛ. **Неефективно изпълнение** на мерките по профилактика и контрол на заболяванията по животните в т.ч и АЧС от страна на регистрираните ветеринарни лекари. **Слаби или липсващи мерки за биосигурност в животновъдните обекти.** Подобряването на организацията на ветеринарномедицинското обслужване на животните на територията на цялата страна е от изключително важно значение. Това налага БАБХ и БВС да приведат в **спешен порядък (до три месеца от влизане в сила на закона)** в съответствие с новите изискванията договорите на РВЛ, за да могат те да изпълняват всички профилактични мерки на всички животни.	❖ **Въвеждане на задължение на РВЛ да посещават животновъдните обекти с минимален брой посещения, които ще бъдат регламентирани в договорите, сключени между директора на ОДБХ и РВЛ** **Чл.137а, ал.2** Ветеринарните лекари по ал. 1 сключват с директора на ОДБХ на територията, на която е местонахождението на животновъдния обект, договори за изпълнение на мерките по програмите по чл. 46з, 46и и 118, ал. 1. В договорите се определя и минимален брой посещения на животновъдните обекти. Образецът на договора се утвърждава от изпълнителния директор на БАБХ след съгласуване с БВС. **Чл.137б, ал.2** Директорът на ОДБХ сключва договори с регистрираните ветеринарни лекари по ал. 1 за изпълнение на мерките по програмите по чл. 46з, 46и и 118, ал. 1 за регистрираните животновъдни обекти – лични стопанства на територията на областта. В договорите се определя и минимален брой посещения на животновъдните обекти. Образецът на договора се утвърждава от изпълнителния директор на БАБХ след съгласуване с БВС. ❖ **Целта е навременно откриване и докладване на заболявания по животните** *(ЗВД нова т.15 в чл. 39, ал. 2).* „15. посещават животновъдните обекти за изпълнение на мерките по програмите по чл. 46з, 46и и 118, ал. 1 при условия и по ред, определени в процедура, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ; ❖ **Въвеждане на задължение на собствениците на обекти за осигуряване и спазване на изискванията за биосигурност** *(Проект на ЗВД нова т. 3б в чл. 132).* "3б. осигуряват и спазват мерките за биосигурност;"

Осигуряване на ветеринарномедицинско обслужване в обекти регистрирани по чл. 137, ал. 11-22

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Завишен риск от разпространение на заболявания при ветеринарномедицинско обслужване на животни в индустриални ферми и в лични стопанства от един и същ ветеринарен лекар	**Въвеждане на ограничение за ветеринарномедицинско обслужване на животни в лични стопанства и в индустриални ферми** (*ЗВД нова ал. 12 на чл. 137)* "(12) Регистрираните ветеринарни лекари, сключили договори за профилактика, лечение и диагностика на болести по животните и за изпълнение на мерките по програмите по чл. 46з, 46и и 118, ал. 1 за индустриални ферми, нямат право да сключват договори по чл. 137б.

Осигуряване на ветеринарномедицинско обслужване в обекти регистрирани по чл. 137, ал. 1-10

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Ненавременно докладване за болни и умрели животни **Липса на споделена отговорност** от страна на собствениците, относно спазване на законно вменените им задължения	❖ **Незаплащане на обезщетение за умрели животни, преди нотифициране за съмнение за заболяване и прилагане на законодателството на ЕС за реимбурсиране на средствата** *(ЗВД редакция на чл. 141)* ❖ **Неизплащане на обезщетения, когато в резултат на неспазване на задълженията са възникнали заболявания, представляващи риск за здравето на хората и животните** *(ЗВД редакция на чл. 142)* „Чл. 142. (1) Не се изплаща обезщетение на собственици на животни, които: 1. не са изпълнили изискванията по чл. 132, ал. 1, т. 1–6, 10–12, 15–20, 24, 26 и 27; 2. не са регистрирали животновъдния си обект по реда на чл. 137; 3. не са осигурили достъп до животните си за изпълнение на съответната мярка по чл. 140, ал. 1; 4. са нарушили забрани по закона, наложени със заповеди на министъра на земеделието, храните и горите или на изпълнителния директор на БАБХ и/ или свързани с тях забрани, наложени с актове на други държавни органи, съгласно техните компетенции; 5. са нарушили забрана по чл. 139, ал. 1; 6. отглеждат животни в животновъден обект, в който повторно е констатирана една и съща болест по чл. 47, ал. 1 и който се намира в зоните за ограничение, определени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ и/или с акт на Европейската комисия - за периода на ограничението. 7. са регистрирали нови обекти или, които населват животни в животновъдни обекти, регистрирани по реда на чл. 137 в зоните за ограничение, определени със заповед на изпълнителния директор на БАБХ и/или с акт на Европейската комисия - за периода на ограничението. (2) За нарушенията по ал. 1, т. 1-6 трябва да е издадено наказателно постановление или да е изготвен доклад от проведено епизоотично проучване след възникнало огнище на заразна болест по чл. 47, ал. 1. Епизоотичното проучване се извършва от постоянна комисия, назначена със заповед на министъра на земеделието, храните и горите или оправомощено от него лице.“

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност
Забавяне в определяне на цените за обезщетение на животните и **изплащане на средствата за обезщетение.**	❖ **Подобряване на системата за обезщетения, както и прецизиране на времевия период за изплащане на обезщетението** *(ЗВД редакция на чл. 144)* „1. цени на производител за живо тегло за конкретния вид и категория животни, предоставени от Националния статистически институт за тримесечието, което предхожда възникването на болестта, или;". 2.Създават се ал. 3-5: „(3) Когато няма определени цени по реда на ал. 1, т. 1, изпълнителният директор на БАБХ или оправомощено от него лице възлага определянето им на независим оценител. (4) Възнаграждението на независимия оценител е за сметка на бюджета на БАБХ. (5) В случаите по ал. 1, т. 1 и ал. 3 максималният размер на обезщетението се определя в наредбата по чл. 109." *(ЗВД редакция на чл. 148)* „1. съставя акт за обезщетение по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ, в срок до 30 работни дни от датата на умъртвяването, унищожаването или на смъртта на животните, когато същата е настъпила след датата на обявяване на съмнение за възникване на болест по чл. 47, ал. 1 и изплаща обезщетението в срок до 30 дни от датата на изготвения акт със средства от бюджета на БАБХ или с целево предоставени средства от държавния бюджет; при определяне на размера на обезщетението може да се наложи коефициент на редукция, определен съгласно наредбата по чл. 109;". 2. В т. 3 се създава изречение второ: „Заповедта се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

Констатирани проблеми при прилагане на мерките за ограничаване на заболяванията	**Предлагани промени в Закона за ветеринарномедицинската дейност**
Санкциите **не са пропорционални на нарушенията** и **нямат възпиращ и дисциплиниращ характер** спрямо нарушителите в съответствие с европейското законодателство.	❖ **Завишаване на съществуващи** и **предвиждане на нови санкции** при неизпълнение на добавените изисквания за собствениците на животни, кметове, кметски наместници и регистрирани ветеринарни лекари *(ЗВД на чл. 415, чл. 416а, чл. 417, 418, чл. 420а, чл.421а, чл. 421б).* • Който не изпълни мярка, наложена от БАБХ за профилактика, ограничаване и ликвидиране на заразна болест по животните; • При наспазване на мерките за биосигурност или надвишаване капацитета на обекта от страна на собствениците или ползвателите на животновъдни обекти; • При несъобщаване за неидентифицирани животни от страна на регистрираните ветеринарни лекари; • Завишаване в двоен размер на санкциите за кметовете и кметските наместници.

Какво предстои?

- Да се финализира в съответствие с новите изисквания стандартна оперативна процедура **по изпълнението на НПБЖЗ**, която да въведе **единни критерии** и условия на провеждането й, включително **и изплащането** на средства по държавната помощ. Следва да се **определят и минималният брой посещения** в различните видове животновъдни обекти съгласно чл. 25 на Регламент (ЕС) 2016/429;

- Да се определят **населените места във всички ОДБХ**, за които е необходимо ветеринарномедицинско обслужване в зависимост от **броят на животновъдните обекти и броят на животните** в тях;

- Да се изготвят **нови образци на договори с РВЛ** и да се подпишат от БАБХ и БВС в срок до 3 месеца от влизането в сила на закона;

- Изготвените **списъци** със сключени договори от всички РВЛ-та да се **публикуват;**

- Да се определят **по един титуляр и един заместник от всяко ОДБХ** за назначаване със заповед на **постоянна комисия** от министъра на земеделието, храните и горите, които съвместно с експерти от ЦОРХВ ще извършват епизоотичното проучване съгласно чл.142, ал.2. Необходимо е всички посочени в заповедта лица да преминат необходимото **обучение и да получат сертификат**, за да бъдат избегнати случай на оспорване на констатациите в изготвените от тях **доклади**;

- Да се изготви **нов образец на заявление за регистрация** на личните стопанства;

- Да се издават **предписания до собствениците**, относно новите им задължения;

- Да се осъществява **непрекъсната и масова информационна кампания на всички заинтересовани страни** относно мерките от тяхна компетентност, които трябва да се предприемат за изпълнение на новите им задължения, регламентирани в ЗВД и за изпълнение на плана за АЧС през 2020 г.

БЛАГОДАРИ ЗА ВНИМАНИЕТО !

Д-р Петя Петкова, д.в.м.
Директор на дирекция
„Политики по агрохранителната верига“
PPetkova@mzh.government.bg
+359 (2) 985 11 301